

Regelbunden tillsyn i Bodås skola och Solberga skola

Förskoleklass

Grundskola 1-6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Hofors kommun och besökt Bodås skola och Solberga skola den 28-29 januari 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen senast den 8 september 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolorna, dels den information som samlats in under besöket. I båda skolorna intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Bodås skola och Solberga skola

Tabell 1: Antal elever på Bodås skola och Solberga skola

Solberga skola	Antal elever
Förskoleklass	20
Grundskola åk 1-6	141
Bodås skola	Antal elever
Förskoleklass	7
Grundskola åk 1-6	34

Källa: Skolornas egna uppgifter, våren 2009

Till enheten för Bodås skola och Solberga skola hör också tre förskolor. Sedan oktober 2008 finns en rektor för förskolorna i området. De båda rektorernas ansvarsområden är

uppdelat på ett tydligt sätt så att en av dem har ansvar för förskolorna och den andra har ansvar för skolorna och fritidshemsverksamheten. Skolornas personal och elever är tydligt medvetna om vem som är deras rektor. De båda rektorerna har en ambition att samarbeta och tillsammans utgöra goda förebilder för sina respektive personal- och barn/elevgrupper. Skolorna har en gemensam ledningsgrupp som utgörs av skolornas rektor, representanter för de båda skolornas arbetslag och dessutom förskolornas rektor.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Resultatmått för elever i årskurs 5

	Bodås och Solberga skolor					Riket
	2004	2005	2006	2007	2008	2008
Andel (%) som ej nått målen i samtliga ämnen	.	.	.	.	.	.

Källa: Uppgifter från skolan, hösten 2008

. = Uppgift saknas

Kommentar och bedömning:

Av tabell 2 framgår att det saknas en redovisning av kunskapsresultat i alla ämnen i förhållande till kursplanernas mål att uppnå i årskurs fem.

Skolorna redovisar en sammanställning av resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 5 över tid. Andelen elever som klarat proven 2008 var 82 procent i matematik, 71 procent i svenska och 71 procent i engelska. I matematik har resultaten förbättrats avsevärt från 2004 medan det under samma tid har försämrats i svenska och engelska. Någon redovisning av kunskapsresultat fördelat på flickor respektive pojkar görs inte.

Eftersom skolorna inte redovisar kunskapsresultaten i alla ämnen i förhållande till målen i årskurs 5 saknas underlag för Skolinspektionen att göra en bedömning av skolornas kunskapsresultat. Resultaten på nationella proven i svenska och engelska indikerar dock att resultaten behöver förbättras.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I 2 kap. 6 § grundskoleförordningen anges att det för varje ämnen finns en kursplan innehållande både de mål som undervisningen ska sträva mot och de mål som eleverna ska ha uppnått efter tredje, femte och nionde skolåret. Enligt avsnitt 2.7 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (LpO 94) ska läraren allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling utifrån läroplanens och kursplanernas mål. Läraren ska muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Detta uppdrag omfattar skolans alla ämnen.

I Bodås och Solberga skolor följs elevernas kunskapsutveckling upp och dokumenteras framförallt i ämnena svenska, matematik och engelska. I andra ämnen följs elevernas kunskapsutveckling upp men inte alltid utifrån de nationellt fastställda målen. Vid tiden för tillsynen deltar lärarna i ett kommungemensamt arbete för att utifrån de nationellt fastställda kursplanemålen formulera gemensamma bedömningskriterier för alla ämnen. Syftet är att skapa förutsättningar för de skriftliga omdömen som ska upprättas i samband med de individuella utvecklingsplanerna.

Skolinspektionen bedömer att lärarna på ett mer systematiskt sätt behöver följa upp och synliggöra varje elevs kunskapsresultat i alla ämnen utifrån de nationellt fastställda kursplanemålen.

4 (11)

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov**Bedömningspunkter****1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 1 kap. 2 § och 4 kap. 1 § skollagen samt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska hänsyn tas till elever i behov av särskilt stöd och sådant ska också ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Också i avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisning och elevvårdsverksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver för att nå målen för utbildningen. I tillsynen framkommer att särskilt stöd erbjuds elever som riskerar att inte nå målen i svenska, engelska och matematik. I andra ämnen erbjuds inte detta. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att alla elever som är i behov av särskilt stöd får detta, oavsett vilket ämne det gäller.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Efter den 1 januari finns bestämmelserna i två lagar dels i 14 a kap. skollagen angående kränkande behandling, dels i den nya diskrimineringslagen (2008:567) angående diskriminering. Diskrimineringsombudsmannen (DO) ansvarar för tillsyn av diskrimineringslagen. Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet och varje år upprättas en årlig plan mot kränkande behandling. Denna plan ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska också innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder man avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Det finns inget som hindrar att verksamheten respektive skolan för samman den årliga planen mot kränkande behandling med den likabehandlingsplan, som ska upprättas enligt diskrimineringslagen, till ett dokument. Barn och elever vid den verksamhet för vilken planen gäller ska enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling medverka vid upprättandet, uppföljningen och översynen av den årliga planen mot kränkande behandling enligt skollagen. Se vidare Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2006:7).

För Bodås skola och Solberga skola finns en gemensam plan mot kränkande behandling med en tydlig policy och vision för arbetet mot kränkningar och diskriminering. Vidare finns definitioner av lagens begrepp och en beskrivning av lagens omfattning. Planen ger riktlinjer för det förebyggande arbetet och ger också riktlinjer för arbetet med att upptäcka, utreda och åtgärda förekommande fall av diskriminering och kränkningar. Lagen kräver emellertid också att planen därutöver ska redovisa de särskilda åtgärder som skolorna tänker vidta under det kommande året för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En

sådan redovisning av särskilda åtgärder förutsätter att skolorna genomför kartläggningar av de särskilda förutsättningar och behov som finns på skolorna. Sådana kartläggningar redovisas inte i Bodås och Solberga skolors likabehandlingsplan.

Skolinspektionen bedömer att Bodås skola och Solberga skola behöver var sin plan mot kränkande behandling. Åtgärder behöver vidtas för att upprätta planer mot kränkande behandling som fullt ut svarar mot författningarnas krav.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I 4 kap. 3 § skollagen anges att vissa bestämmelser om utbildningens omfattning i grundskolan (timplan) framgår av bilaga 3 till skollagen. I denna bilaga anges utbildningens omfattning i grundskolan för ämnen och ämnesgrupper.

I Bodås skola och Solberga skola anordnas inte ämnet hem- och konsumentkunskap, vilket innebär att eleverna inte ges förutsättningar att nå målen i ämnet i årskurs 5. En ny timplan håller på att arbetas fram i kommunen, där hem- och konsumentkunskap kommer att erbjudas eleverna från och med årskurs 5.

Skolinspektionen bedömer trots detta att skolorna behöver vidta åtgärder för att säkerställa att eleverna får undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap i enlighet med bestämmelserna.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med föfattningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning**Bedömningspunkter****3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar**Bedömningspunkter****3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete**Bedömningspunkter****3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 1 och 3 §§ i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska skolan årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska främja skolans kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas.

Skolinspektionen har tagit del av skolornas gemensamma kvalitetsredovisning för år 2008 och funnit att den saknar beskrivningar av i vilken mån skolorna har uppnått resultat i förhållande till nationella mål. Vidare saknas beskrivning av

de åtgärder skolorna ämnar vidta för att öka måluppfyllelsen. Att det finns en gemensam redovisning för båda skolorna försvårar också möjligheten att identifiera adekvata åtgärder för respektive skolenhet.

Skolinspektionen bedömer att arbetet med skolornas kvalitetsredovisning behöver utvecklas. Dessutom måste varje skola ha en egen kvalitetsredovisning.

2009-05-08 Stockholm

Per Eng

Carin Wolf